

Warszawa, 21 lipca 2015 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej

(druk nr 972)

I. Cel i przedmiot ustawy

Do merytorycznych zmian dotychczasowych przepisów ustawy z dnia 12 marca 2015 r. o pomocy społecznej należy:

- wprowadzeniu projektu socjalnego jako nowego narzędzia pracy, a zarazem nowego zadania własnego gminy, po stronie której leży opracowywanie i realizowanie projektów socjalnych,
- rozszerzenie możliwości pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych gminy (dotychczas tylko w gestii powiatu), ze zmniejszeniem odpłatności za odpłatność usług w ośrodkach wsparcia dla tych osób, a także uregulowanie dotyczące wysokości dotacji wojewody na jedną osobę z zaburzeniami psychicznymi w tych ośrodkach,
- wprowadzenie trzech typów instytucji właściwych w sprawach schronienia dla osób bezdomnych tj. noclegowni, schronisk dla bezdomnych i ogrzewalni,
- zapewnienie asysty policji pracownikom socjalnym przy przeprowadzaniu wywiadu środowiskowego i wykonywaniu pracy socjalnej,
- rozbudowanie uregulowań dotyczących superwizji pracy socjalnej, w szczególności w zakresie kształcenia,
- rozszerzenie zakresu spraw, w których rozstrzygnięcie nie wymaga wydania decyzji administracyjnej (odformalizowanie postępowania w niektórych sytuacjach),
- całkowite zwolnienie zstępnego z opłat za pobyt w domu pomocy społecznej jego wstępny, który został pozbawiony władzy rodzicielskiej.

Pozostałe zmiany w ustawie mają charakter porządkujący (np. eliminowanie odesłań do uchylonych przepisów) i doprecyzowania obowiązujących przepisów o pomocy społecznej poprzez m. in. wprowadzenie przepisów dotyczących projektu socjalnego, nowych zadań dla samorządów gminnych do realizacji działań o charakterze integracyjnym dotyczących osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, umożliwienie gminom tworzenie i prowadzenie klubów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz wprowadzenie przepisów dotyczących kształcenia superwizorów pracy socjalnej

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z tym że zmiany dotyczące udzielania schronienia w trzech typach instytucji dla bezdomnych – po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia, a przepisy o dotacji udzielanej przez wojewodę na jednego uczestnika ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – z dniem 1 stycznia 2016 r.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Podstawą prac był poselski projekt – wniesiony do Sejmu przez Komisję Polityki Społecznej i Rodziny 23 kwietnia 2015 r. (druk nr 3473). W czerwcu br. skierowano go do pierwszego czytania w komisjach – do Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej. Komisje 23 czerwca 2015 r. rozpatrzyły projekt i przyjęły sprawozdanie zawarte w druku nr 3550. W sprawozdaniu dokonano zmiany uregulowania art. 121a ust. 5, któremu zarzucano niezgodność z prawem Unii Europejskiej tj. pośrednią dyskryminację w stosunku do pracowników socjalnych przez uniemożliwienie im uzyskania certyfikatu superwizora pracy socjalnej, mimo że mają odpowiednio długi staż pracy w innym państwie członkowskim UE, ponieważ projekt wymagał pracy w jednostce pomocy społecznej.

Sejm na 96. posiedzeniu przeprowadził drugie czytanie, podczas którego zgłoszono sześć poprawek. M. in. w zakresie wyłączenia ogrzewalni z zakresu art. 48a ust. 1, asysty policji przy wykonywaniu pracy socjalnej i przeprowadzaniu wywiadu środowiskowego, zmniejszenia wysokości opłaty za egzamin na superwizora pracy socjalnej. Cztery poprawki zostały przyjęte przez Sejm.

Sejm uchwalił ustawę 412 głosami za, przy 10 głosach przeciwnych i 1 wstrzymującym się.

III. Uwagi

1. Dotychczasowy art. 48a ustawy o pomocy społecznej zostaje uchylony w sposób dorozumiany, co jest niezgodne z Zasadami Techniki Prawodawczej, brakuje przepisu przejściowego dotyczącego rejestru placówek zapewniających miejsca noclegowe. W związku ze zmianą dotyczącą podmiotów udzielających schronienia – brzmienia art. 48, art. 48a i dodaniem art. 48b, łącząc część dotychczasowych uregulowań i wprowadzając nowe, nasuwa się pytanie o rejestr placówek zapewniających miejsca noclegowe prowadzonym przez wojewodę na podstawie dotychczasowego art. 48a?

Propozycja poprawek

1) po art. 3 dodaje się art. 3a w brzmieniu:

„Art. 3a. Rejestr, o którym mowa w art. 48a ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym staje się rejestrem, o którym mowa w art. 48a ust. 10 ustawy, o której mowa w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.”

oraz

2) w art. 5 w pkt 1 wyrazy „i 11, który” zastępuje się wyrazami „ i 11 oraz art. 3a, które” – jednocześnie eliminuje się błąd gramatyczny zawarty w art. 5 w pkt 1 („który wchodzi”).

2. Aby wyeliminować powtórzenie w jednym ciągu wyrazowym (niepotrzebnie) podobnego wyrażenia w delegacji do wydania rozporządzenia: „kierując się”, „kierowanym” (art. 48a ust. 13 część wspólna ustawy nowelizowanej) proponuję poprawkę:

– w art. 1 w pkt 10, w ust. 13 w części wspólnej wyrazy „kierując się potrzebą” zastępuje się wyrazami „mając na względzie potrzebę”

3. Nietrafne gramatycznie wydaje się sformułowanie ust. 1 w art. 121a dotyczącego definiowania superwizji pracy socjalnej, która nie tyle „polega na ustawicznym rozwoju”, co stanowi metodę doskonalenia umiejętności pracowników socjalnych.

Propozycja poprawki:

„– art. 1 w pkt 22, w ust. 1 wyrazy „polega na ustawicznym rozwoju zawodowym pracowników socjalnych, służącym” zastępuje się „służy ustawicznemu rozwojowi zawodowemu pracowników socjalnych” ,”

4. Ze względu na wagę przywiązywaną do superwizji pracy socjalne, którą należy wnosić z rozbudowania w niniejszej nowelizacji przepisów w tym zakresie wątpliwość budzi fakultatywność wydania rozporządzenia dotyczącego superwizji, rozporządzenie takie nie zostało wydane zresztą także w obecnym stanie prawnym.

Propozycja poprawki:

„– w art. 1 w pkt 22, w ust. 7 wyrazy „może określić” zastępuje się wyrazami „określa”.

Bożena Langner

Główny legislator